

2018-09-14

Arbetsmarknadsdepartementet

103 33 Stockholm

Svar på remiss Delbetänkandet SOU 2018:24 *Tid för utveckling* (Diariennr: A2018/00776/ARM)

Sammanfattning

Trygghetsstiftelsen avger härmed ett yttrande avseende rubricerat betänkande.

Yttrandet begränsar sig till förslag om utvecklingsledighet med tillhörande förslag på förordning (2018:000) om utvecklingsledighet.

Övriga delar, det vill säga arbetstidsbanker, arbetstidens förläggning som faktor för attraktiv arbetsmiljö, kostnader för stressrelaterad sjukfrånvaro och deltid som möjlighet, har Trygghetsstiftelsen inte några särskilda synpunkter på.

Trygghetsstiftelsen har inga synpunkter avseende föreslagna ändringar i lagen (1997:1293) om rätt till ledighet för att bedriva näringsverksamhet och föreslagna ändringar i lagen (1982:80) om anställningsskydd. Trygghetsstiftelsen har heller inga synpunkter avseende föreslagna ändringar i förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten, i förordningen (2017:819) om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser samt i förordningen (2000:1418) om tillämpningen av vissa skyddsbestämmelser för sjukpenninggrundande inkomst.

Författningsförslag

Förordning (2018:000) om utvecklingsledighet – 8 § första punkten

Förslaget att en person som vid utvecklingsledighetens början ska ha varit i arbete i tio år under de senaste 15 åren innebär att cirka 45 procent¹ av Trygghetsstiftelsens kunder inte kommer att komma i fråga för utvecklingsledighet i och med att de är yngre än 35 år. Trygghetsstiftelsen anser att dessa kvalificeringsvillkor innebär en risk att få personer kommer att ha möjlighet att anvisas till utvecklingsledighet.

Förordning (2018:000) om utvecklingsledighet – 8 §

Trygghetsstiftelsen stöttar bland annat statsanställda som blivit uppsagda på grund av arbetsbrist. De flesta av dem har relativt lång uppsägningstid. Vad ska gälla under uppsägningstiden? Är det möjligt för en uppsagd att under uppsägningstiden komma överens med arbetsgivaren om att vara utvecklingsledig? Trygghetsstiftelsen anser att paragrafen bör förtydligas i denna del. Det finns inte heller beskrivet i utredningens avsnitt 12.

Förordning (2018:000) om utvecklingsledighet – 11 §

Trygghetsstiftelsen möter ofta personer som är 58 år eller äldre, som önskar utbilda sig eller starta eget företag. Den övre åldersbegränsningen i förslagen förordning anser Trygghetsstiftelsen motverkar arbetet för ett långt arbetsliv. Istället för att införa en övre åldersbegränsning förordar Trygghetsstiftelsen krav på att aktivitet vid anvisande av utvecklingsledighet ska ha till syfte att förlänga arbetslivet.

Förordning (2018:000) om utvecklingsledighet – 15 §

Den utvecklingslediga är inte arbetslös och vikarien behöver inte, enligt förslaget, vara arbetslös. Vare sig för den utvecklingslediga eller för vikarien är det naturligt att ha kontakt med Arbetsförmedlingen. Flera av omställningsorganisationerna har erfarenhet av att arbeta med tidiga insatser för att individer och verksamheter ska kunna ställa om i tid. Omställningsorganisationerna är även vana vid att upprätta utvecklingsplaner med individer. Trygghetsstiftelsen anser att omställningsorganisationerna är både erfarna och lämpliga att hantera utvecklingsledigheten. För de grupper som saknar kollektivavtal skulle regeringen kunna ge i uppdrag åt eller upphandla en av omställningsorganisationerna att hantera utvecklingsledigheten.

¹ Källa: Trygghetsstiftelsens årsredovisning 2017, sid 5.

Avsnitt 12 - Utvecklingsledighet

Syftet med förslaget, att genom utvecklingsledighet möjliggöra för arbetstagare att uppdatera sin kompetens eller att utveckla ny kompetens, anser Trygghetsstiftelsen är gott. Behovet av möjligheter för yrkesverksamma att kontinuerligt kunna uppdatera eller utveckla ny kompetens är stort och kommer att öka ytterligare i takt med den snabba förändringstakten i samhället. Stiftelsens bedömning är dock att förslaget, så som det är utformat, sannolikt inte kommer att få avsedd effekt fullt ut. Vi bedömer att risken är stor att främst personer med en stark egen drivkraft och motivation samt bra ekonomiska förutsättningar kommer att ta del av möjligheten. De föreslagna ekonomiska möjligheterna är ett bra steg på vägen men sannolikt otillräckliga eftersom de kommer att medföra en försämrad privatekonomisk situation för de flesta, vilket vi bedömer kommer att utgöra ett hinder.

12.1 och 12.7.1

Ett av syftena med att införa utvecklingsledighet är att bidra till att utveckla ny kompetens för att ställa om i tid. Trygghetsstiftelsen anser inte att utredningen tar hänsyn till denna del i tillräckligt hög grad. Trygghetsstiftelsens erfarenheter, i att stödja och inspirera myndigheter i det proaktiva omställningsarbetet och utifrån lokala omställningsmedel, visar att det behövs ett mer långsiktigt perspektiv i kompetensförsörjningsfrågor. I förslaget om utvecklingsledighet finns inget krav på att ledigheten ska tillägnas aktiviteter som har *framtiden för sig*. Förslaget tar bara upp krav avseende uppdatering eller omställning genom kompetensutveckling och att ledigheten inte ska användas för att kompensera en dålig arbetsmiljö och/eller hög arbetsbelastning. Det innebär i princip att en person som anvisas utvecklingsledighet skulle kunna studera eller prova annat arbete inom kompetensområden där det idag finns överkapacitet eller inom områden som inom några år troligen har försvunnit. Utredningens förslag om att upprätta utvecklingsplaner bör förtydligas och innehålla krav på att aktiviteten som ska genomföras vid utvecklingsledigheten syftar till att den utvecklingslediga ska ställa om i tid för att få ett långt arbetsliv.

12.4

Trygghetsstiftelsen ställer sig positiva till att vikarien ska anställas till samma sysselsättningsgrad som den utvecklingslediga och att vikarien inte behöver vikariera för just den tjänsten. Trygghetsstiftelsen ser också positivt på att vikarien inte behöver vara arbetslös. Förslagen innebär att Trygghetsstiftelsens kunder kan komma att bli aktuella för denna typ av vikariat.

12.10

Trygghetsstiftelsen saknar en beskrivning av hur en persons a-kassa kommer att påverkas av ersättning i form av utvecklingsledighet. Till exempel hur a-kassan påverkas för en person som anvisats utvecklingsledighet och därefter blir arbetslös eller hur a-kassan påverkas för den vikarierande personen efter att vikariatet är slut. Respektive arbetslöshetskassa har sina specifika regler, de tolkar riktlinjer olika och de ger olika råd. Den heterogena handläggningen kan komma att påverka enskilda personer negativt. Trygghetsstiftelsen anser att det är viktigt att tydliggöra hur en person kommer att påverkas vid framtida arbetslöshet och rätt till ersättning från a-kassa.

Övrigt

Trygghetsstiftelsen saknar ett resonemang kring avgiftsfinansierad utbildning och hur sådan ska eller inte ska kunna ersättas och finansieras.

I detta ärende har från Trygghetsstiftelsens sida Åsa Lindh, Vd, beslutat. Lena Martinell, ansvarig för analys och upphandling och Sven Jansson, rådgivare och avtalsspecialist, har varit närvarande.

Åsa Lindh
VD

Lena Martinell
Ansvarig analys och upphandling